

ครูวิทย์ฯ ในดวงใจที่สร้างสรรค์การสอนให้เด็กรักวิทยาศาสตร์

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.)

เมื่อวันที่ 20-21 เมษายนที่ผ่านมา สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ร่วมกับมูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ "ครูวิทย์ฯ ในดวงใจที่สร้างสรรค์การสอนให้เด็กรักวิทยาศาสตร์" ในโครงการเครือข่ายนวัตกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับโรงเรียนขึ้น ณ โรงแรมศาลายาพาววิลเลี่ยน วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล จ.นครปฐม โดยเชิญครูวิทย์ฯ ทั่วประเทศที่ผ่านการคัดเลือกจากการไปสอบถามนักเรียน - นักศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วประเทศว่า มีครูวิทย์ฯ คนใดบ้างในดวงใจที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้พวกเขาอยากเป็นนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งในกิจกรรมครั้งนี้มีครูวิทย์ฯ ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมประมาณ 30 คน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์เชิงบวก และความภาคภูมิใจในการเป็นครูวิทย์ฯ เพื่อรวบรวมองค์ความรู้การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ทำให้ผู้เรียนมีความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากประสบการณ์จริงของทุกคน

ที่ ๕ **ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ผอ.สคส.** กล่าวว่า ครูทุกคนที่มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในครั้งนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นครูที่มีความสามารถในการสอนให้เด็กคิดเป็นแบบวิทยาศาสตร์ ซึ่งกระบวนการวิธีเช่นนี้ไม่ได้มีอยู่แต่ในตำรา แต่มีอยู่ในตัวอาจารย์ที่มาในวันนี้ซึ่งเป็นการสอนให้เด็กมีความคิดแบบวิทยาศาสตร์ และการคิดแบบนี้เองจะทำให้เด็กเป็นคนที่มีความสุขง่าย เข้าใจสังคมง่าย ซึ่งไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อการเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ดีเท่านั้น แต่ยังทำให้พวกเขาเป็นพลเมืองที่ดีได้ด้วย

ครูประยงค์ อยุ่ใจเย็น จากโรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์ จ.สมุทร

สาคร กล่าวว่า ตนมีเทคนิคสอนให้เด็กเรียนวิทย์อย่างสนุกกว่า จะใช้เหตุการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ฟ้าครึ้ม อากาศร้อน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล มาตั้งคำถามกับนักเรียนให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นโดยไม่ตัดสินถูกหรือผิด ก่อนที่ครูจะเฉลยและนำเข้าสู่บทเรียนในที่สุด นอกจากนี้ครูประยงค์ยังเล่าด้วยว่า ตนต้องเปลี่ยนบทบาทจากการที่เป็นครูดู มาเป็นครูที่อารมณ์ดี เนื่องจากพบว่าเวลาที่ครูดูจนเกินไปทำให้เหมือนอยู่คนละฟากกับนักเรียน ตนจึงเปลี่ยนตัวเองใหม่ โดยมักจะเล่านิทานตลกๆ ให้นักเรียนฟังเพื่อดึงใจให้นักเรียนอยากเข้าชั้นเรียน และอยากเรียนวิทย์ในที่สุด ซึ่งก็ได้ผลดีมาก

ครูน้ำผึ้ง ศุภอุทุมพร จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า เด็กที่เรียนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน มีวัฒนธรรมการแข่งขันสูง มีเป้าหมายอย่างแรงกล้าในการต้องการเป็นนักศึกษาแพทย์ มีนักศึกษาบางคนที่ยึดมั่นแต่กลับมีปัญหาในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น จึงจำเป็นที่จะต้องสอนให้เด็กมีจิตวิทยาศาสตร์อย่างแท้จริงมากกว่าการแข่งขันหรือการหวังผลคะแนนจากการสอบ แต่ครูน้ำผึ้งจะให้คะแนนกับนักเรียนเมื่อเกิดความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม โดยพยายามปลูกฝังในเรื่องความสำคัญของวิชาวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวันทุกครั้งการสอน อีกทั้งยังพยายามชี้แนะให้เห็นอนาคตจากการเรียนวิทย์ให้กว้างขึ้นกว่าการประกอบอาชีพแพทย์ นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมความรู้ให้นักเรียนโดยมักจะแนะนำแหล่งความรู้นอกตำราเพื่อให้เด็กไปศึกษาเพิ่มเติม จัดกิจกรรมเรื่องชีวิตวิทยาว่านักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร และเมื่อเกิดปัญหาจะสามารถแก้ไขได้อย่างไร สิ่งที่เกิดขึ้นคือทำให้เด็กไม่หวั่นไหวเรื่องความรู้ เนื่องจากที่ผ่านมามีเด็กเก่งๆ บางคนยอมไม่ได้ที่เห็นเพื่อนมีความรู้มากกว่าตน ปัจจุบันไม่เพียงแต่นักเรียนจะเรียนเก่งเท่านั้นแต่ยังมีทักษะชีวิตจากการอยู่ร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีความสุขอีกด้วย

ขณะที่ ครูศุภชัย ฉิมสังข์ โรงเรียนมัธยมสวนกุหลาบวิทยาลัย

กำแพงแสน จ.นครปฐม กล่าวว่า รูปแบบการสอนที่ตนเองใช้คือ การสอน เหมือนไม่ได้สอน คือ จะใช้วิธีการเล่าเรื่อง หรือใช้เกม และของเล่น มาใช้ในการสอน เนื่องจากวิชาฟิสิกส์ เป็นวิชาที่ค่อนข้างยาก ถ้าสอนเด็กแบบตรงๆ ตามหนังสือ

มักจะทำให้เด็กไม่ยอมรับเนื้อหา แต่การสอนด้วยวิธีนี้ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและผ่อนคลายทุกครั้งก่อนเข้าสู่บทเรียน ผลก็คือ เด็กนักเรียนจะชอบเรียนฟิสิกส์ กระทั่งตนมีโอกาสมาสอนนักเรียนที่หนองหญ้าไซ จ. สุพรรณบุรี ก็ลองนำวิธีใช้สื่อใกล้ตัวมาสอนเด็ก ก็ได้ผลเช่นกัน อาทิ จะหาอุปกรณ์ใกล้ตัวให้นักเรียนทดสอบ เช่น ให้นักเรียนเหวี่ยงกระเป๋ามาไปรอบๆ ตัว หรือการให้เอาช้อนกับส้อมมาขัดกันแล้วตั้งคำถามว่าเกี่ยวกับกฎข้อใดของวิชาฟิสิกส์ ก่อนจะทำเข้าสู่บทเรียน วิธีการแบบนี้จะทำให้เด็กสนใจสิ่งที่ครูจะสอนต่อไปได้เป็นอย่างดี

ยังมีเทคนิคการสอนนักเรียนให้รักและคิดแบบเป็นวิทยาศาสตร์อีกมากมายที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันของครูวิทย์ฯ ในดวงใจเด็กฯ ทั้ง 30 คน ซึ่งสามารถติดตามอ่านได้บนเว็บไซต์ www.kmi.or.th เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูวิทย์ฯ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ต่อไป

ในขณะที่ ศ.ดร.ยอดหทัย เทพธรานนท์ ประธานกรรมการบริหาร บวท. กล่าวในฐานะที่ตนเคยเป็นทั้งนักเรียน นักศึกษา และครูวิทย์ ถึงเรื่องเทคนิคการสอนของตนเองว่า การสอนเด็กด้วยวิธีการบังคับให้ต้องเรียนคงไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุด สำหรับตนแล้วจะไม่บังคับ หากนักเรียนไม่อยากเรียน และครูที่สอนฟิสิกส์ ชีวะ เคมี จะต้องไม่คิดอยู่อย่างเดียวว่า นักเรียนจะต้องเก่ง ต้องได้คะแนนดี ๆ เท่านั้น แต่ให้เชื่อว่า ทุก ๆ วิชาต่างผสมผสานกันได้ ทั้งหมด และในที่สุดเด็กก็จะเก่งได้ นอกจากนี้การสอนให้เด็กคิดและมองสิ่งใกล้ตัว จากชีวิตจริงด้วยหลักวิทยาศาสตร์ก็จะทำให้เขาารู้สึกสนุก เช่น การไปทำสวนอยู่ที่บ้านก็ยังสามารถมองอะไรหลายๆ อย่างในสวนเป็นวิทยาศาสตร์ได้

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) โทร. 02-2701350-4 ต่อ 112-114

มูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) โทร. 02 644-8002 02 644 8083

